

СТАНОВИЩЕ

**от д-р Калина Иванова Алипиева – доцент в ИОХЦФ – БАН, член на научно жури
съгласно заповед №РД-09-51/15.04.2022 на Директора на ИОХЦФ-БАН**

относно: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор' в област на висшето образование „Природни науки, математика и информатика”, професионално направление 4.2. „Химически науки”, научна специалност „Биоорганична химия, химия на природните и физиологично активните вещества”

Автор: Виктория Светлинова Иванова

Тема: „Фитохимично охарактеризиране на видове от род *Inula*, растящи в България“

**Научни ръководители: професор д-р Антоанета Трендафилова
доцент д-р Милка Годорова**

Общо представяне на процедурата и докторанта

Докторант Виктория Иванова е представила дисертационен труд, автореферат и комплект документи, които съответстват на изискванията за придобиване на научната и образователна степен 'доктор', отразени в ЗРАСРБ, Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИОХЦФ-БАН. Госпожа Иванова е завършила висше образование в ХТМУ-София - бакалавърска степен по специалността „Биотехнологии“ през 2013 г. и магистърска степен по специалността „Фин органичен синтез“ през 2016 г. За периода от 2013 г. досега тя е участник в значителен брой научни проекти, финансирани от български и международни източници.

Актуалност на тематиката

Дисертационният труд обхваща детайлно фитохимично изследване на три вида от род *Inula* от български произход. Широкото приложение на представителите на рода в народната медицина, малкият брой подробно проучени видове относно химичния им състав, както и нарастващият интерес на официалната медицина и фармация към природни източници на нови терапевтични средства несъмнено определят тематиката като много актуална. Поставените цели и задачи са ясно формулирани, а обемът на обобщените литературни и експериментални данни е значителен.

Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

В литературния обзор са включени подробни данни за класовете вторични метаболити, характерни за рода и конкретно за изследваните видове, методите за тяхното екстрахиране и изолиране, както и за структурното им охарактеризиране. Обобщени са данните за биологичната им активност. Цитирани са голям брой литературни източници.

Получените резултати имат фундаментален и научно-приложен характер.

- За първи път е проучен подробно фитохимичният състав на трите вида *Inula* от български находища. Идентифицирани са основните терпенови и фенолни съединения в изследваните таксони.
- Структурно са охарактеризирани девет нови природни вещества, което е сериозен принос към непрекъснато обогатяващата се база данни природни съединения.
- Натрупаната информация относно сескитерпеновия състав на изследваните видове, сходствата и разликите в състава на терпеноидните и фенолните съединения, е ценна не само по отношение на терапевтичния им потенциал, но и от хемотаксономична гледна точка.
- Сравнителните анализи на целеви компоненти в немалък брой популации от *I. britannica* на практика определят най-перспективните популации от вида като източник на ценни биологично активни вещества.

Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Резултатите от изследванията по темата на дисертацията са обобщени в шест научни публикации, разпределени по квартали, както следва: **Q1** - 1 бр., **Q2** - 3 бр. и **Q4** - 2 бр. Данните са представени на пет международни научни форума. Забелязани са 16 цитирания по темата. Личният принос на докторант Виктория Иванова към резултатите в дисертационния труд е безспорен. Личните ми впечатления от докторанта са, че е отговорен и коректен млад учен, прецизен експериментатор с много добра адаптивност при работа в колектив.

Критични забележки и препоръки

Нямам съществени критични забележки по дисертацията. Според мен в глава „Литературен обзор“ общата характеристика на основните класове вторични метаболити би трябвало да бъде представена преди данните за тези, съдържащи се в род *Inula*, но това е авторско виждане и не намалява качествата на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа оригинални научни и научно-приложни резултати, които имат значим принос в областта на фитохимията и **напълно** отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ на БАН. Представените материали и дисертационни резултати **напълно съответстват** и на специфичните изисквания на Правилника на ИОХЦФ-БАН за приложение на ЗРАСРБ. Поради всичко, изложено по-горе, убедено давам своята **положителна оценка** на представения дисертационен труд и обобщените в него и в автореферата резултати и приноси, и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на докторант Виктория Иванова образователната и научна степен '**доктор**' в професионално направление 4.2. „Химически науки”, научна специалност „Биоорганична химия, химия на природните и физиологично активните вещества”.

22.06 2022 г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Калина Алипиева)